

TERCER D'ESO. LLENGUA CATALANA I LITERATURA ESTIU 2017

Des de l'assignatura de llengua i literatura catalana és recomanable que gaudeixin de la lectura durant aquestes vacances d'estiu, per això aconsellem que llegeixin algun d'aquests llibres recomanats:

NIVEN, Jennifer *Aquí és on tot comença*. Barcelona: Ed. Fanbooks , 2016. ISBN 9788416716043.

LIENAS, Gemma. *La venjança dels panteres negres*. València: Ed. Bromera, 2016. ISBN 9788490265956.

DE VIGAN, DELPHINE. *No i jo*. Barcelona: Ed. Labutxaca. 2016. ISBN 9788499301211.

STEWART, Elizabeth. *Connexions*. Barcelona: Ed. Cruïlla, 2015 ISBN9788466138741.

HARDINGE, Frances. *L'arbre de les mentides*. Barcelona: Ed. Bambú, 2017 .ISBN 9788483435045.

L'alumnat que hagi suspès la matèria de *llengua catalana i literatura* durant el curs ordinari, a part de fer l'examen de recuperació el mes de setembre, ha de realitzar el ***Dossier de llengua catalana 3r d'ESO***.

Si voleu veure de què va cadascun d'aquests llibres, podeu entrar al [bloc de la biblioteca](#) o cliqueu [al pinterest](#) on hi trobareu una petita introducció. Si voleu, també podeu realitzar una [fitxa de lectura](#), que la trobareu penjada al bloc, o un [trailer book](#) sobre el llibre llegit i enviar-lo a l'adreça institu-tmmip@gmail.com

Recordeu que per a qualsevol aclariment, podeu dirigir-vos al professor/a que us ha impartit la matèria el present curs acadèmic, el/la qual us resoldrà qualsevol dubte.

Cornellà de Llobregat, juny de 2017

DOSSIER D'ES- TIU CATALÀ 3er. ESO

NOM I COGNOM:

CURS:

DATA:

BLOC 1

1. Llegeix aquest text i fes les activitats que hi ha a continuació:

Els fons marins, plens de deixalles

Un mostreig del fons marí, en el qual han participat l'Institut de Ciències del Mar del CSIC i la Universitat de Barcelona, revela que fins i tot en zones profundes de l'oceà s'hi poden trobar ampolles, bosses de plàstic, xarxes de pesca i tot tipus d'escombraries d'origen humà. Quina és la situació actual?

Les escombraries són un problema en l'ecosistema marí, ja que alguns animals les poden confondre amb menjar i ingerir-les. Els organismes moren ofegats pels microplàstics o també per desnutrició, a causa de l'obstrucció dels estómacs. El corall i els peixos també poden quedar atrapats en les xarxes i els aparells de pesca abandonats, un fenomen que s'anomena *pesca fantasma*.

Els científics han pres prop de 600 mostres al llarg de tot l'Atlàntic, l'Àrtic i la Mediterrània, en profunditats que van dels 35 fins als 4.500 metres. Christopher Pham, investigador de la Universitat de les Açores, que lidera el projecte, explica que «el plàstic és la deixalla més comuna a tot el fons marí, mentre que les xarxes i els estris de pesca abandonats són especialment abundants en muntanyes submarines, ribes, monticles i dorsals oceàniques». Dels 6,4 milions de tones d'escombraries que els oceans de tot el món reben cada any, un 80% són plàstics, especialment bosses i ampolles.

Per al mostreig, els investigadors llançaven una xarxa de malla fina. De cada captura es classificava, d'una banda, la biomassa, i de l'altra, les escombraries, separant-les per tipus: plàstic, metall, vidre, aparells de pesca abandonats o altres tipus d'escombraries. «Hem trobat des de lavabos de ceràmica sencers fins a la caixa de la bassa salvavides d'un F15 (un avió militar)! Gran part de les deixalles arriben al mar a través dels rius i, després de passar per la plataforma continental, baixen pel talús continental i s'acumulen al final del talús», explica Joan B. Company, del CSIC.

Diari Ara, 4-5-2014.

1. Assenyala amb una creu les afirmacions que siguin correctes:

- ☐ L'estudi es basa en un recull d'aproximadament 600 mostres de diferents oceans i mars.
- ☐ El 20% de les escombraries que arriben al mar són objectes de materials diferents del plàstic.
- ☐ La major part de les escombraries que arriben al mar provenen dels residus dels vaixells.
- ☐ Al fons del mar s'hi ha trobat un avió militar F15.

2. Què s'entén per «pesca fantasma»?

3. Tenint en compte la intenció d'aquest article, a quins tipus de text creus que correspon?

- ☐ Argumentatiu ☐ Instructiu ☐ Explicatiu ☐ Dialogat

4. Busca en el text un exemple de cada un d'aquests tipus de modalitats de les oracions:

Declarativa	
Interrogativa	
Exhortativa	

5. Completa aquestes frases amb la forma verbal correcta dels verbs *anar* i *estar*:

- a) Si vosaltres _____ a la platja, _____ de deixar plàstics tirats a la sorra.
- b) _____ atents quan recolliu i no us oblideu a la platja els estris de pesca.
- c) Espero que _____ millorant la situació i que en poc temps el fons marí _____ ben net.

6. Imagina't que vius en un poble costaner i vols fer saber aquesta notícia a l'alcalde per mitjà d'una carta perquè s'iniciï una campanya de sensibilització per evitar que la gent llenci residus al mar. Elabora la planificació del text residus al mar.

ACTIVITATS BLOC 1

1.1. A continuació et proposem tres tipus de text. Identifica'ls.

a) Reacció en contra de l'expressionisme abstracte és l'Art Pop, amb creacions que s'inspiren en imatges d'objectes quotidians amb tècniques del cinema, la publicitat, les revistes i els còmics. Aquests artistes pop potser pretenen reflectir la vida urbana, mantenir-se al dia i convertir l'art en la vida mateixa, però també hi ha una profunda crítica a la societat de consum; d'aquí que extreguin els seus temes de la «cultura» de l'home del carrer. Les seves obres són plenes de coses «superficials» que contemplen cada dia, intentant enderrocar la frontera vida-art.

b) Quan va arribar a la primera travessia es va posar a caminar amb més calma. A la banda de ponent hi havia un núvol que tenia les vores de color de taronja. Semblava una balena adormida i la cua se li anava desfent a poc a poc. Aloma va ensopegar i es va adonar que ran de la vorera creixia una mata verda com la pedra d'un anell que havia vist feia pocs dies en un aparador. S'havia quedat enlluernada. «Si algú me l'hagués regalat potser ja el tindria en el calaix dels embolics; no sé què ho fa, però tot em cansa.»

MERCÈ RODOREDA, *Aloma*

c) Doncs mirin, aquesta vegada començaré pel final. Només hi ha una manera de fer callar el ministre Wert. I és fent que les eleccions del 27-S siguin efectivament plebiscitàries i que el sí guanyi d'una manera tan aclaparadora, en vots i en diputats, que no hi hagi cap altra interpretació possible. Si dues terceres parts del Parlament de Catalunya les ocupen formacions partidàries de l'estat propi, a mi em fa l'efecte que estarem prou legitimats per obeir al peu de la lletra la legislació catalana, que és el que hauríem de fer perquè és la que nosaltres hem decidit, encara que algú pugui interpretar que, per defecte, el que estem fent *de facto* és desobeir l'espanyola. Si no ho fem així, tenim mala peça al teler. Perquè no pararan. N'hi ha una altra, de manera de fer callar Wert. I és esperar que a final d'any en les eleccions espanyoles el PP perdi la majoria absoluta, i que després la resta de formacions polítiques compleixin el que han dit que farien, que és obligar el govern de Rajoy a fer marxa enrere amb la llei Wert a canvi, potser, de permetre'ls la investidura o vés a saber què. Però a mi aquesta no m'agrada. Fa flaire de peix al cove i no deixa de ser un pedaç. Un nou pedaç. I tots sabem que quan el pedaç cau el problema persisteix. I això és el que passarà. Com que el conflicte sobre el 25% de castellà a les escoles ha tornat a arribar quan ja som a la recta final del curs escolar (no deu ser cap casualitat, suposo, que cada any arribi en aquest moment del curs), ara la consellera Rigau només pot fer una cosa. I és arribar a final de curs fent ella algun pedaç i confiar que el problema es resoldrà abans de final d'any. O bé perquè el 27-S serà espectacular i ja no ens n'hauem de preocupar més, o bé perquè el PP perdrà la majoria absoluta a Madrid i d'alguna manera les coses començaran a canviar. Les dues solucions poden funcionar. Però no s'enganyin. De bona només n'hi ha una.

XEVI XIRGO, *El Punt Avui*, 17/05/15

1.2. Diques quina modalitat oracional pertany a cada definició. En els casos que tinguin doble opció, escriu-les totes dues (per exemple: si hi ha una oració interrogativa, a més s'haurà d'especificar si és total o parcial).

a) En el cas que l'emissor faci una pregunta que tingui com a resposta sí o no:

b) Quan l'emissor doni una ordre o estableixi una prohibició:

c) Si l'emissor expressa un desig:

d) En el cas que l'emissor manifesti una emoció o estat anímic:

e) Quan l'emissor presenti un fet com a hipotètic

f) En el cas que l'emissor faci una pregunta que tingui resposta oberta:

g) Quan l'emissor presenti un fet o pensament com a real:

1.2. Els mots *ningú, res, cap, gens, enlloc, mai, tampoc* poden tenir un valor positiu (en les oracions interrogatives o condicionals) o negatiu (en les oracions negatives, en què és recomanable de reforçar-los amb l'adverbi *no*) segons el context.

Completa les oracions següents amb els mots destacats en cursiva, acompanyats de l'adverbi *no* quan tinguin un sentit negatiu.

a) Has viscut _____ a l'estranger? — No, _____ hi he viscut.

b) Tens _____ jersei que em puguis deixar?

c) No t'agrada? _____ m'agrada _____.

d) _____ l'escoltava.

e) La Marga _____ vol estudiar ni _____ treballar.

1.3. Completa les oracions següents amb les partícules *perquè* (conjunció) o *per què* (preposició + pronom interrogatiu), segons convingui:

a) Saps _____ li han trucat?

b) M'agradaria que col·laboressis amb nosaltres, _____ tens molta experiència.

c) Però tu _____ has de fer cas de tot el que diguin els altres?

d) Vés a saber _____ ha demanat un cafè en comptes d'un descafeïnat!

e) El _____ de la seva decisió només la sap ella.

1.4. Digues si les formes verbals de les oracions següents són correctes. En el cas que hi hagi alguna errada, escriu la forma adient.

a) Començarem la classe quan tots estem en silenci.

b) Estigués bé que poguéssim traslladar-nos al carrer Aribau.

c) Estigues quiet, vostè! No veu que molesta?

d) Quan vagin a veure la pel·lícula, expliqueu-me l'argument!

BLOC 2

Les llengües d'Europa

És difícil de dir quantes llengües es parlen al món. Aquesta afirmació sorprèn els qui no es dediquen a la lingüística, però és ben bé així. Naturalment, a Europa ens passa el mateix i no és pas estrany.

Al continent europeu hi ha llengües que gairebé s'hi havien deixat de parlar i que darrerament hi han tornat (com ara el tàtar de Crimea, parlat per un poble que va patir la deportació). Llengües que hi arriben amb les persones que les fan servir (com ara el xinès). Llengües que, per voluntat de les societats que en fan un element d'identificació i cohesió social, hi neixen a partir d'altres que ja existien (com ara el luxemburguès, originàriament una varietat local de l'alemany), i llengües que hi volen ressuscitar (com ara el còrnic). També hi ha, malauradament, llengües que s'esvaeixen (com ara l'aragonès). Per tot plegat, costa de dir quantes llengües es parlen a Europa.

De tota manera, es pot considerar que el nombre de llengües parlades al continent europeu, de l'oceà Atlàntic a la serralada dels Urals –però sense la del Caucas–, és d'unes setanta, sense comptar-hi les llengües de signes de les comunitats de persones sordes ni les llengües dels nouvinguts d'arreu del món que utilitzen quotidianament.

La majoria d'aquesta setantena de llengües pertany a la família indoeuropea, cosa que vol dir que tenen un origen comú i que, per tant, s'assemblen, malgrat que aquestes similituds –per exemple, entre l'italià i el suec– molt sovint només les poden detectar els especialistes perquè no són gens evidents a simple vista. També hi ha a Europa llengües de les famílies uraliana (com ara el finès, l'estonià, el sami o l'hongarès) i l'altaica (com ara el turc o el tàtar) i, encara, una llengua de la família afroasiàtica, el maltès, emparentat amb l'àrab, i una llengua sense família coneguda, el basc.

El desafiament principal que les societats europees han d'afrontar avui dia és continuar mantenint la diversitat lingüística que, sense contradicció amb una notable unitat cultural, sempre s'han desenvolupat, juntament amb les llengües de la immigració, tan important actualment. Això vol dir trobar fórmules de comunicació supranacional que no afavoreixin l'hegemonia de cap llengua i també donar vida a totes les llengües del continent que, per raons econòmiques o polítiques, es troben en una situació de feblesa que n'amenaça la mateixa supervivència.

Linguamón (Casa de les Llengües).

1. Assenyala amb una creu l'única afirmació que no és correcta:

- ☐ No sabem exactament quantes llengües es parlen al món i quantes es parlen a Europa.
- ☐ L'estonià i l'hongarès són llengües de la família uraliana.
- ☐ La llengua italiana i la llengua sueca tenen un origen comú.
- ☐ Entre llengües de signes i llengües parlades, a Europa n'hi ha aproximadament una setantena.

2. Quina proposta dona el text davant del desafiament europeu de mantenir la diversitat lingüística?

3. Forma una paraula derivada per prefixació i una paraula derivada per sufixació de cada un dels mots següents:

poble: _____
feblesa: _____
trobar: _____
voluntat: _____
raons: _____

4. Cerca en el text cinc paraules derivades i indica'n quina és l'arrel i quins són els afixos.

5. Completa aquestes frases amb la forma verbal correcta dels verbs *ser* o *fer*:

- a) Si _____ de Suècia, parlàriem suec i ens _____ una sauna diària.
b) De petites _____ més juganeres i _____ més entremaliadures.
c) Si tu _____ més endreçada, no _____ enfadar tant els pares.

6. Digues quin nom gentilici reben els habitants dels llocs següents:

Mònaco: _____

Balcans: _____

Eslovènia: _____

Luxemburg: _____

Xipre: _____

ACTIVITATS BLOC 2

2.1. Contesta les preguntes següents:

a) A quin llibre pertany el poema *Vinyes verdes vora el mar*?

b) Quin és el tema principal?

c) Quines estacions recull el poema?

d) Quin tipus de rima es fa servir?

e) Com és la rima?

2.2. Completa els espais en blanc:

Els poemes èpics són textos literaris en vers de caràcter _____ que canten els _____ i les _____ extraordinaris que la gent considerava _____ pel seu _____ o per les seves _____. Aquests poemes es divulgaven _____ i formaven part de la _____.

Els poemes èpics europeus més antics pertanyen a _____ (del 1200 aC al 146 aC). Els _____, acompanyats d'una _____, cantaven i els _____, acompanyats d'un _____, recitaven de memòria llargs relats en _____, amb els quals retien honor al mèrit dels seus _____, ja fossin _____ o _____. Els grecs veien, en aquests relats, l'explicació dels seus _____ i de la seva _____ com a poble. Per això els consideraven els fonaments de la seva _____ nacional.

Però l'èpica grega no era independent del pensament _____ que impregnava la cultura del poble grec; per tant, els _____ i les _____ interferien en l'acció dels _____ i les _____ i els assenyalaven el seu _____ ineludible.

2.3. En aquest segon bloc has estudiat les grans epopeies d'Homer i Virgili. Classifica les obres segons el seu autor i, a més, indica quines característiques pertanyen a cadascuna de les obres. A continuació et facilitem les dades amb què hauràs de fer la classificació.

Odissea _____

Eneida: _____

Ilíada: _____

a) Narra els últims 51 dies de la guerra de Troia:

b) Mostra la crueltat de la guerra i el coratge dels guerrers:

c) Narra la història d'Enees, un dels herois de Troia:

d) És l'epopeia de l'aventura, l'astúcia, l'experiència i el coneixement que l'heroi adquireix en el seu llarg viatge de retorn a casa:

e) L'obra acaba quan el protagonista mata els pretendents de Penèlope:

f) Narra el retorn d'un dels herois de la guerra de Troia a Ítaca, on l'esperen la seva esposa i el seu fill:

g) Aquil·les és el gran heroi:

h) L'acció dels herois sempre ve determinada per la voluntat dels déus i les deesses:

2.4. Contesta les preguntes següents:

a) Quants idiomes es parlen a Europa?

b) On es parla català?

c) A quina família pertanyen les llengües europees?

d) El català és una llengua eslava, romànica, cèltica, bàltica o germànica?

2.6. A continuació llegiràs diferents expressions incorrectes amb la partícula *lo*. Corregeix-les.

a) Lo estrany és que no hagi arribat.

b) Fes la redacció tot lo bé que sàpigues.

c) Han dit que a lo millor sortiran demà.

d) Del relat, lo que menys m'agrada és el final.

e) Si us plau, vine lo més aviat que puguis.

f) M'ha sorprès lo simpàtic que és!

g) Lo millor que pots fer és anar amb ell.

2.8. Escriu la forma correcta dels verbs *ser* i *fer* a les oracions següents:

- a) Si _____ responsable, estudiaries més.
- b) _____ junts els deures aquesta tarda?
- c) Quan _____ adults us adonareu dels bons consells que ara us donem.
- d) _____ el dinar tal com indica la recepta que vaig passar-te.
- e) Recordo que _____ molt bons amics.
- f) _____ les tasques cada dia.
- g) La música que toquen _____ dels Beatles.
- h) _____ el favor de callar!
- i) Hola, Manel! Quant de temps _____ que vius aquí?

BLOC 3

Llegeix aquest text:

Les ombres de la medicina

Amàlia Lafuente publica la seva segona novel·la mèdica

M.P.
BARCELONA

Amàlia Lafuente (Barcelona, 1952) insisteix amb una nova novel·la mèdica, *Teràpia de risc* (Proa), per tornar a furgar el sistema. Ho va fer en el seu llibre de debut, *Codi genètic* (una bona sorpresa per a molts lectors i premi Ciutat de Badalona), tot deixant nues les misèries del món de la investigació, i ho fa ara en un voluminós treball (474 pàgines, de lectura àgil) que, amb més dosis d'acció, escorcolla l'entrellat de la cirurgia estètica,

el desmesurat culte al cos de la societat d'avui i els tenebrosos interessos econòmics que hi ha al voltant de la salut. Moment apropiat per fer-ho, impossible de dissociar de l'era actual de retallades sanitàries i dels cada cop més "confusos límits entre la sanitat pública i privada".

Lafuente sap bé de què parla. I, doncs, el que escriu. És, molt abans que escriptora, metgessa. Filla d'un cirurgià estètic pioner que exercia a la Barcelona dels anys cinquanta i seixanta, presumeix d'haver creat una novel·la "ben documentada", assessorada pels "primers espases" de la professió a l'Estat espanyol. També pel seu marit, un altre especialista en

Amàlia Lafuente, un valor de la novel·la mèdica ■ PROA

cirurgia estètica integrat en la seva vida.

A Amàlia Lafuente, que és catedràtica de farmaco-

logia a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, la fascina unir ciència mèdica i literatura,

per bé que insisteix que per sobre de tot el resultat és una "novel·la novel·la", amb tots els ingredients que el lector espera devorar: amor, sexe, traïcions, ambicions i tot el que donen de si les relacions humanes portades als límits. I misteri, molt de misteri. La protagonista del seu relat és una investigadora mèdica que entra a treballar en un hospital acabat d'inaugurar en el qual passen certes coses estranyes. La desaparició d'un tècnic de laboratori l'empeny a iniciar recerques de detecció sota la sospita que té cada vegada més que en aquella clínica hi ha irregularitats. I que el seu marit, cirurgià plàstic, hi podria tenir alguna cosa a veure. ■

El Punt Avui, 2 d'octubre de 2013.

1. El text que acabes de llegir és...

- ☐ una notícia ☐ un editorial
☐ un article d'opinió ☐ una crítica

2. Llegeix aquestes afirmacions sobre Amàlia Lafuente i assenyala la que no és certa:

- ☐ És professora a la universitat, metgessa i escriptora.
☐ Ha publicat dues novel·les de temàtica mèdica: *Codi genètic* i *Teràpia de risc*.
☐ El seu pare i el seu marit són tots dos cirurgians estètics.
☐ El protagonista del seu últim relat és un tècnic de laboratori.

3. Què és l'entradeta d'una notícia? Identifica-la en el cas del text anterior.

--

4. Completa la taula amb les sis qüestions bàsiques sobre el text periodístic «Les ombres de la medicina».

Qui?	
Què?	
Per què?	
Com?	
On?	
Quan?	

5. Busca les perífrasis verbals que hi ha en el text i digues de quin tipus de perífrasi es tracta en cada cas. Després, afegeix un exemple per a cada un dels tipus de perífrasi.

6. Completa aquestes amb la forma verbal indicada entre parèntesis:

- a) Si jo _____ (*entendre*, imperfet de subjuntiu) com funciona, podria resoldre el problema.
- b) Que les gallines _____ (*pondre*, present de subjuntiu) més o menys ous al dia depèn de la raça.
- c) Ella _____ (*resoldre*, passat simple) el problema en deu minuts.
- d) _____ (*dissoldre*, imperatiu, 2a persona del plural) el sucre amb aigua.

ACTIVITATS BLOC 3

3.1. Contesta les preguntes següents:

a) Quin és el tema principal de l'obra *Mar i cel*?

b) Digues quines característiques principals del teatre de Guimerà apareixen a *Mar i cel*.

c) On se situa l'acció? Què explica?

d) Quants actes formen l'obra teatral?

3.2. A continuació, fes el mateix.

a) Quines són les passions humanes que reflecteix la literatura amb la finalitat d'ensenyar una moralitat?

b) Quin és el gènere literari que les mostra?

c) Quins autors hi destaquen?

3.3. Llegeix les oracions següents, subratlla les perífrasis verbals i digues a quin tipus pertany cadascuna.

a) Deuen ser les onze.

b) Posa't a treballar de seguida!

c) Quan el vaig veure amb aquelles pintes, vaig quedar bocabadada.

d) Ja tenim decidit on anirem de viatge de fi de curs.

e) Marga, hem de sortir a rebre el Ricard.

f) El Carles i el Lluís estan estudiant a la biblioteca.

g) Per cert, vas acabar de veure la pel·lícula?

h) No ens queda més remei que tornar-ho a intentar.

i) Estic a punt de fer un cafè.

j) Glòria, els paquets acaben d'arribar.

3.5. Completa amb la forma adequada dels verbs *aprendre* i *doldre*:

a) Em _____ que em diguis això.

b) Quan _____ a muntar en bicicleta hi podràs anar sense les rodes petites.

c) La conec i sé que li _____ molt assabentar-se de la suspensió de la convocatòria.

d) Cada dia _____ alguna cosa nova.

e) De què et _____, Sergi? Em _____ que no hagi pogut fer la prova.

BLOC 4

Llegeix aquest text:

De com Tirant va vèncer a Bellpuig

A mitjans de setembre, l'emperador i el seu seguici van arribar al campament de Tirant, instal·lat a la vora del riu Transimeno, però el van trobar desert. Només hi havia homes ferits, patges i mossos de càrrega que traginaven coses entre les tendes, ja que tots els soldats que estaven bé de salut havien sortit el dia abans a defensar

viles i forteses del contraatac dels moros. Qui podria descriure l'enorme desil·lusió que va sentir Carmesina quan va veure que Tirant no hi era? I què podríem dir de la tristesa que va experimentar Estefania pel fet d'haver-se de separar del seu promès Diafebus? [...]

Tirant, mentrestant, estava lliurant una cruel batalla amb la cavalleria del soldà. Combatien als afores de Bellpuig, una ciutat molt ben fortificada al capdamunt d'un turó escarpat. Bellpuig era un punt estratègic que Tirant volia recuperar, ja que des dels merlets de la ciutat s'albirava el mar i el pas llunyà dels vaixells. Però el soldà no estava disposat que li prenguessin la ciutat, i havia plantat el seu campament al peu mateix del turó per fer front als soldats cristians.

El combat havia començat a l'alba, i a les tres de la tarda encara es lluitava en tot el camp. Era esgarri-fós veure com tot de cavallers morts i nafrats tenyien de vermell l'herba de la plana mentre molts cavalls corrien a la desbandada sense genet. Pertot ressonaven cops de ferros, laments de ferits i crits de terror.

–Per Mahoma! –cridaven els infidels.

–Per Jesucrist! Per l'emperador! –rugien els cristians.

Amb l'arribada del capvespre, es va suspendre la batalla fins l'endemà. Els moros es van retirar a Bellpuig i els cristians van tornar exhausts al seu campament. Hi havia hagut molts morts en tots dos bàndols. Tants, que seria impossible comptar les dones que van quedar vídues i les donzelles que van quedar òrfenes aquella penosa jornada. La nit va servir per curar i alleujar el dolor dels ferits, molts dels quals van morir per falta de metges o per culpa del fred.

Tirant lo Blanc (adaptació d'Ismael Torres).

1. **A quin autor pertany aquest fragment?**

☐ Ramon Llull

☐ Joanot Martorell

☐ Chrétien de Troyes

☐ J. R. R. Tolkien

2. **Llegeix aquestes afirmacions i digues si són certes (C) o falses (F):**

<i>Tirant lo Blanc</i> s'inscriu dins del gènere de la novel·la artúrica.	
El feudalisme és un model de societat basat en el concepte de vassallatge.	
Els personatges que retrata el Tirant són humans, amb les seves debilitats i virtuts.	
Els joglars eren músics i poetes que componien les cançons que cantaven els trobadors.	

3. Completa la taula amb la forma verbal corresponent:

Verb	Temps verbal i persona	Forma verbal
<i>descriure</i>	1a persona del plural de l'imperfet de subjuntiu	
<i>estar</i>	2a persona del plural del passat d'indicatiu	
<i>suspendre</i>	1a persona del plural de l'imperatiu	
<i>veure</i>	2a persona del singular del present de subjuntiu	

4. Separa en síl·labes aquestes paraules del text:

mitjans contraatac prenguessin ressonaven
instal·lat desil·lusió tenyien impossible
patges mossos capdamunt

ACTIVITATS BLOC 4

4.1. Contesta les següents preguntes:

a) Amb quin nom es coneix el model social que va configurar l'època medieval?

b) Quin és el títol del llibre que explica la figura del cavaller cristià al voltant del segle XIII? Qui n'és l'autor?

c) On es troba l'origen dels ordes de cavalleria?

d) Quin és el gènere literari que es caracteritza per narrar la vida, les aventures i els amors d'uns cavallers totalment idealitzats? Quin és el seu autor cabdal?

4.2. Pel que fa a la literatura catalana:

a) Quina figura destaca amb la seva obra *Tirant lo Blanc*?

b) A quin gènere pertany? Per què?

4.3. Digues quina paraula correspon a les definicions que llegiràs a continuació. Totes tenen un dels prefixos que has estudiat.

- a) Persona que deixa de presidir: _____
- b) Anterior a la naixença d'algú: _____
- c) De diferents cultures: _____
- d) Excés d'activitat: _____
- e) Fóra de la manera ordinària: _____

4.4. Escriu el contrari de les següents paraules:

a) mobilitat	_____	d) normalitat	_____
b) lògica	_____	e) resolució	_____
c) simetria	_____		

4.5. Omple els espais buits de les següents oracions amb la forma adequada dels verbs *anar, estar, vendre, conèixer, créixer, creure, beure, viure, veure, dir, tenir*:

- a) No _____ des que prenc els medicaments.
- b) He vist les seves fotografies i _____ que guanyarà el premi.
- c) _____ ara mateix i digues-li que m'avisí quan _____ preparada per començar el partit.
- d) Quan _____ una estona esmorzem.
- e) Quina casualitat que us _____!
- f) Hem _____ una gran part dels productes de l'hort.
- g) Amb aquesta graduació _____ molt millor.
- h) Creieu que és una bona idea que la Teresa _____ fora una temporada?
- i) Com has _____, Joan! Estàs fet tot un home!
- j) Que _____ el que li sembli, però farem el que considerem millor.

4.6. Encercla els diftongs i subratlla els hiats que hi hagi a les paraules següents:

a) iogurt	f) coure	k) freqüència	p) trencaous
b) freqüent	g) família	l) peix	q) corrien
c) camió	h) indústria	m) Diana	r) piragüista
d) escoltàveu	i) altruista	n) creació	s) història
e) Maite	j) carícia	o) família	t) països

4.7. Escriu la forma adequada dels verbs *poder* i *voler*.

- a) Diana, _____ emportar-me el diari d'avui? _____ retallar una de les notícies que hi surten.
- b) Pere, no _____ prendre la decisió unilateralment, formem un equip!
- c) —Que voldràs més sopa? —Gràcies, Marta, però no en _____ més.
- d) Acabo d'arribar, encara no _____ explicar-li res.

e) Ei, Raquel! Quan _____ fer-nos una visita.

BLOC 5

Llegeix aquest text:

Sanitat vol una llei que limiti l'alcohol entre els joves

*El delegat del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues
proposa una normativa similar a la Llei antitabac*

EUROPA PRESS / MADRID

El delegat del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues, Francisco de Asís Babín, ha defensat aquest dijous la creació d'una «normativa garantista» que limiti l'accés a l'alcohol per part dels adolescents, després de l'èxit obtingut amb la Llei antitabac. En una entrevista a RNE, Babín ha destacat la importància que la societat «recapiti, igual que ho va fer amb el tabac, sobre quin és el consum d'alcohol» que vol per als joves, i per això ha advocat per posar «barreres i límits» a l'accessibilitat d'aquesta substància per evitar que se segueixi produint un «consum compulsiu d'alcohol».

En aquest sentit, el delegat del Govern en aquesta matèria ha assegurat que els bons resultats que està tenint la Llei antitabac –hi ha hagut un descens de «més del 25%» de la venda de cigarrets– es deuen al «debat social» generat ja que, entre altres coses, ha facilitat un «augment de la percepció de risc que comporta fumar per part dels adolescents».

«La societat també ha de plantejar-se quin és el consum d'alcohol que vol per als adolescents. Nosaltres defensem un consum zero, perquè creiem que per l'efecte que té en la maduració del sistema nerviós central no s'hauria de consumir. Per això, estem en condicions de produir una normativa garantista que limiti l'accés d'alcohol als adolescents. Generar aquest debat és molt necessari, com s'ha demostrat que era molt necessari generar aquest debat amb el consum de tabac», ha argumentat.

El Periódico (3 de gener de 2013).

1. Llegeix aquestes afirmacions i digues quina no és correcta:

- ☐ El Pla Nacional sobre Drogues vol evitar el consum compulsiu d'alcohol.
- ☐ Amb el temps, s'ha aconseguit un augment entre la població de la percepció dels riscos del tabac.
- ☐ L'opinió del Sr. Babín és que el consum d'alcohol en els adolescents hauria de ser inexistent.
- ☐ Hi ha hagut un descens de més del 25% de la venda de cigarretes i begudes alcohòliques.

2. Digues quins complements del verb apareixen en els fragments següents del text:

Ha advocat per posar barreres i límits.	
Nosaltres defensem un consum zero.	

Que limiti l'accés d'alcohol als adolescents.	
Aquest debat és molt necessari.	

3. Accentua aquestes paraules quan sigui necessari:

acces	importancia	periode
poliedre	consum	oxigen
contagi	estatua	coneixer
congres	examen	titol
sabessiu	nervios	materia

4. Quina és la teva opinió sobre el consum d'alcohol entre els adolescents? Creus que s'hauria de prohibir? Escriu un text argumentatiu d'entre 150 i 200 paraules en què exposis la teva postura sobre aquest tema.

ACTIVITATS BLOC 5

5.1. Contesta les següents preguntes:

a) Quina és la característica principal del Romanticisme?

b) Quins són els ideals i els sentiments romàntics?

c) Quina novel·la mostra el fet que la ciència no té límits? Qui la va escriure?

d) Qui és l'autor de *Dràcula*?

e) Quin és l'autor més important del Romanticisme francès? Quina és la seva obra més coneguda? Quin mite reproduceix?

5.2. Quant a la literatura catalana:

a) Quina obra recull el gènere narratiu de fantasia i terror del s. XIX? A quin autor pertany?

5.4. Digues quins tipus de complements verbals apareixen en les següent oracions i subratlla'ls. A continuació substitueix-los pels pronoms febles que corresponguin.

a) He vist la Laura al parc.

b) He trobat alguns articles a la revista.

c) Has pogut fer el que volies?

d) Has escrit la carta al Manel.

5.5. Accentua, si cal, les següents paraules i digues per què.

a) Maria:

b) cantessin:

c) telefon:

d) comoda:

- e) dona: _____
- f) ulls: _____
- g) situacio: _____
- h) notable: _____
- i) recursos: _____
- j) placid: _____

5.6. Escriu la forma correcta dels verbs *cabre* i *saber*.

- a) No em passis més llibres, ja no hi _____ res més a la motxilla.
- b) Quan _____ la data del concert, t'avisaré.
- c) Has _____ contestar totes les preguntes?
- d) Si _____ qui serà el guanyador...
- e) Manel, digues-me si _____ quin material han triat per fer l'armari.

BLOC 6

Llegeix aquest text:

Neixó

Si seré jo l'heroi de la meua pròpia vida o bé aquest títol escaurà a algú altre, aquestes pàgines ho diran. Per començar la meua vida pel començament, constato que vaig néixer (així m'ho han explicat, i així ho crec) un divendres a les dotze de la nit. Van observar que el rellotge es posava a tocar, i jo a plorar, simultàniament.

Tenint en compte el dia i l'hora del meu naixement, la llevadora i unes dones sàvies del veïnat, que ja havien començat a interessar-se vivament per mi uns quants mesos abans que hi hagués cap possibilitat de co-neixe'ns en persona, van declarar, en primer lloc, que estava destinat a ser infeliç a la vida; i, en segon lloc, que tindria el privilegi de veure fantasmes i esperits; dues facultats estretament unides, segons creien, a totes les infortunades criatures de l'un i l'altre sexe nascudes a les hores petites d'un divendres a la nit. Del primer punt no cal que en digui res, aquí, perquè la història de la meua vida ja demostrarà, millor que cap altra cosa, si aquella predicció ha estat verificada o desmentida pels resultats. Pel que fa al segon apartat de la qüestió, només observaré que, si no és que vaig ensopegar amb aquesta part de la meua herència quan era un nen de bolquers, encara és hora que l'hagi d'experimentar. Però no me'n queixo en absolut, d'haver estat privat d'aquest do; i, si és que hi ha algú altre que en gaudeix actualment, per mi ja se'l pot ben quedar.

CHARLES DICKENS: *David Copperfield*

1. A quin tipus de novel·la pertany aquest fragment?

☐ Romàntica

☐ Fantàstica

☐ Realista

☐ Èpica

2. Quina d'aquestes característiques no descriu el tipus de novel·la a la qual pertany aquest fragment?
Assenyalala amb una creu.

☐ S'aprofundeix en el coneixement interior i en la psicologia dels personatges.

☐ Aquest tipus de novel·la vol ser un reflex de la societat del moment.

☐ S'utilitzen, fonamentalment, les tècniques narratives de la descripció i el diàleg.

☐ Els autors recorren a la capacitat de fantasia dels lectors.

3. Digues a quin tipus de composició pertany cada una d'aquestes paraules i explica'n el significat.

Heterosexual	
porc senglar	
Antropòfag	
Eixugamans	

4. Quins complements del verb apareixen en els fragments següents del text?

Vaig néixer un divendres a les dotze de la nit.	
Jo era un nen de bolquers.	
Aquella predicció ha estat desmentida pels resultats.	

5. Posa l'accent diacrític a les paraules que ho necessitin:

a) El meu net te un os de la ma mes llarg del que es normal.

b) Si ara em dius que si que vens a fer la volta al món no se pas que et puc dir per no fer-la.

c) Te mes son des que dorm com un soc ara que sap que no deu res.

d) Els bens de l'acusat son un pel mes reduïts del que creu el seu advocat.

ACTIVITATS BLOC 5

6.1. Contesta les següents preguntes:

a) Quin moviment s'imposà com a corrent predominant de la narrativa europea durant la segona meitat del s. XIX?

b) Quins són els seus fonaments?

c) Quins autors destacaren? Quines foren les seves obres emblemàtiques?

6.2. Pel que fa la literatura catalana:

a) Quins autors destacaren en aquest corrent? Amb quines obres?

6.3. Contesta les següents preguntes:

a) Quins són els factors que determinen l'ús lingüístic?

b) Què és la minorització lingüística?

c) Quines poden ser les seves causes?

d) En què pot acabar la persistència d'aquesta situació?

6.4. Escriu dos substantius compostos a partir de cada un dels verbs següents:

a) comptar _____ , _____

b) escurar _____ , _____

c) passar _____ , _____

d) portar _____ , _____

e) saltar _____ , _____

6.5. Digues de quin tipus són els complements subratllats de les oracions següents:

- a) Trobo aquesta noia simpàtica. _____
- b) La Irina és dentista. _____
- c) En vénen amb el cotxe. _____
- d) Cristina! Ens acompanyes a fer un tomb pel parc? _____
- e) Les joies van ser comprades per la Marga. _____

6.6. Omple els espais buits amb la forma correcta.

- a) _____ (És / Es) una persona molt noble, sempre _____ (és / es) deixa aconsellar.
- b) Ignasi, vols que et prepari un _____ (té / te)?
- c) La propera setmana _____ (ús / us) explicaré l' _____ (ús / us) correcte de l'engranatge de les noves màquines.
- d) Han _____ (mòlt / molt) massa el cafè.
- e) _____ (sí / si) decideixes venir, truca'm. Ja saps que sempre hi ha lloc.
- f) Digues-li al seu _____ (nét / net) que han deixat el pis ben _____ (nét / net).
- g) _____ (Què / Que) vols _____ (què / que) li preguntis?
- h) _____ (Són / Son) pare _____ (té / te) molta _____ (són / son); ha viatjat tota la nit.
- i) L'Albert encara no escriu _____ (bé / be) la lletra _____ (bé / be).
- j) Hem canviat el _____ (més / mes) de vacances, així podrem tenir _____ (més / mes) dies per descansar.

6.7. Completa els espais en blanc amb el verb adequat. Posa atenció en els signes diacrítics.

- a) Sònia, _____ fora del gimnàs i espera'm a la porta.
- b) No _____ com pots dir que _____ bé! _____ mig cos girat!
- c) Quan _____ donin els fulls, feu un _____ correcte del material.
- d) L'Anna _____ 14 anys. Ha arribat fa poc d'Oviedo.
- e) Diu _____ li ha preguntat no sé _____.
- f) _____ a veure com _____ els productes de l'hort?
- g) _____ mare escriu amb la _____ dreta, és dretana.

6.8. Omple les següents oracions amb la forma adequada dels verbs *treure* i *veure*.

- a) He estat rumiant i, sincerament, no ho _____ clar.
- b) No em _____ l'abric perquè tinc molt de fred.
- c) Ara li diré al Pol que m'avisi quan _____ la directora.
- d) Que _____ bones notes el curs anterior no vol dir que t'hagis de relaxar!
- e) Encara no he _____ com han quedat les ulleres que vaig portar a arreglar.